

עת"א 47541/08/18 - משה אלקיים נגד שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

13 ספטמבר 2018

עת"א 47541-08-18 אלקיים נ' שירות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

לפני עותר	כב' השופט ארז יקואל
נגד משיב	משה אלקיים ע"י ב"כ עו"ד א' בן-נון
	שירות בתי הסוהר ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז מרכז (פלילי)

פסק דין

עניינה של העתירה שמלפניי, בקשת העותר להתערב בהחלטת הממונה על עבודות שירות, מיום 14.8.18, לפיה העותר יחדל מלרצות את מאסרו בדרך של עבודות שירות וירצה את יתרת עונשו במאסר ממש.

רקע

1. העותר הורשע בעבירת התפרצות לרכב בכוונה לבצע גניבה וכן בגניבה מרכב (ר' ת"פ 34943-04-17 מדינת ישראל נ' אלקיים (14.11.17)). בגזר הדין מיום 1.1.18, נדון העותר, בין היתר, לעונש מאסר בן 6 חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות, החל מיום 28.2.18.

2. בתאריך 23.7.18, נערך לעותר שימוע לפני הממונה על עבודות השירות. מגיליון השימוע, עולים הנתונים, כדלקמן-

ביום 11.3.18 נערכה לעותר שיחת בירור, לאחר שלא הגיע לעבודה ללא הודעה מראש. צוין כי הובהר לעותר שנסיונותיו האישיות אינן מהוות סיבה מוצדקת להיעדרותו. העותר התחייב להגיע לעבודות השירות באופן סדיר. עוד צוינה בקשת אשת העותר להתחשב בעובדה שאביה מאושפז במצב קשה בבית החולים.

ביום 11.4.18, נערכה לעותר שיחת בירור שניה, עקב אי התייצבותו לעבודות השירות באופן קבוע ורציף. העותר טען כי חמיו מאושפז בבית החולים וכתוצאה מכך, נאלצת אשתו לשהות עמו, כך שעליו לשהות בביתו ולטפל בילדיו, בפרט בבתו הסובלת מהפרעת אכילה קשה.

ביום 3.5.18, נערכה לעותר שיחת בירור שלישית, במהלכה ביקש העותר הזדמנות אחרונה טרם זימונו לשימוע והבטיח כי ישנה את התנהגותו.

ביום 14.5.18, ניסה המפקח ליצור קשר עם העותר, ללא הצלחה. המפקח התקשר למספר טלפון נוסף, שבו ענתה אשת העותר ומסרה כי הוא חולה. ביום 28.5.18, ניסה המפקח ליצור קשר עם העותר, ללא מענה מצדו.

המפקח שב והתקשר למספר הטלפון הנוסף ושוב ענתה אשתו ומסרה שאינה יודעת היכן העותר.

ביום 29.5.18, נערכה לעותר שיחת בירור רביעית, עקב היעדרויותיו הרבות מעבודות השירות. במהלך השיחה מסר העותר כי "יש לי מחלוקת ואישורים רפואיים וזה נגמר לא יהיה יותר מחלות".

ביום 11.6.18, זומן העותר לשיחת בירור נוספת, חמישית במספר, אך נמנע מלהתייצב אליה. ביום 12.6.18, זומן העותר לשיחת רכז, אך גם אליה לא התייצב. ביום 2.7.18, זומן העותר לשיחת בירור רכז שנקבעה ליום 4.7.18 ונמסר לידי זימון לשימוע שנקבע ליום 23.7.18.

ביום 4.7.18, נערכה לעותר שיחת בירור חמישית. העותר מסר שיש לו בעיות משפחתיות, שחמיו מאושפז ושלביתו הפרעות אכילה. ביום 8.7.18, צוין כי העותר המשיך להיעדר מעבודת השירות, חרף הבטחותיו ומבלי שמסר הודעה על היעדרותו. בביקורת שערך המפקח, נמצא כי העותר לא נכח במקום ההשמה וכי המעסיק אינו מוכן להעסיקו.

3. במעמד השימוע, טען ב"כ העותר כי היעדרויותיו של העותר נבעו מנסיבות משפחתיות קשות, בגדרן אושפז חמיו, כך שאשתו נאלצה לשהות עמו, והעותר נאלץ לטפל לבדו בבית הסובלת מאנורקסיה. כן טען, שהעותר נפל ונפצע והציג אישור רפואי להיעדרותו מחמת מחלה, החל מיום 11.7.18, עד ל- 30.7.18. עורכת השימוע התרשמה כי הבטחותיו של העותר אינן שונות מאלו שהשמיע בעבר ולאחר שחמש שיחות בירור ואזהרות חוזרות ונשנות לא הועילו - המליצה על הפסקה מנהלית של עבודות השירות. המשיב קיבל את ההמלצה והורה כי העותר יחדל מלבצע את עבודות השירות וירצה את יתרת עונשו מאחורי סורג ובריח.

עיקרי טענות הצדדים

4. העותר טוען כי יש להתערב בהחלטת המשיב. העותר מדגיש את נסיבותיו המשפחתיות הקשות, בגדרן אובחנה בתו בת ה- 14 כסובלת מהפרעת אכילה. בהמשך הוגדר מצבה הגופני כקשה, מצבה הנפשי התדרדר והיא נאלצה להתאשפז באופן תדיר, ללא התראה מוקדמת. העותר מפנה לאישור מבית החולים שבו טופלה בתו, ממנו הוא מבקש ללמוד כי מצבה הרפואי דורש מעורבות פעילה ואינטנסיבית מצד שני ההורים וכי נוכחותו של העותר בטיפול היא קריטית. העותר הוסיף וטען, כי ביום 25.2.18, אושפז חמיו בבית החולים לצורך עריכת צנתור, מאז הוסיף לשהות בבית החולים ולאחר כשבועיים עבר ניתוח מעקפים שהוביל להתדרדרות מצבו ולאשפוז ממושך. כתוצאה מכך, נאלצה אשתו לשהות במחיצת אביה ולהיעדר מביתם, כך שנטל הטיפול בילדים הוטל על העותר לבדו. העותר הבהיר כי מסר לעורכת השימוע שחל שיפור במצבו של חמיו, כך שיוכל להתייצב לעבודות השירות כנדרש, אולם נמסר לו כי הדבר יאפשר לו לרצות את עונש המאסר ללא דאגה.

בדיון שהתקיים מלפניי, הוסיף ב"כ העותר והציג מכתב מאת בתו של העותר, בדבר מצבה הרפואי הקשה והנחיצות שבנוכחות העותר. ב"כ העותר טען כי לנוכח המצב המשפחתי, העותר לא היה מסוגל העותר לעדכן את גורמי המשיב בזמן אמת. ב"כ העותר ציין כי גם לשיטתו, החלטת המשיב סבירה וכי הוא אינו מבקש לפטור את העותר מהעונש שהושט עליו, אלא להתחשב בנסיבותיו האישיות ובעובדה שלא ריצה מאסר ממש מעולם ולאפשר לו לסיים את עבודות השירות, בבחינת לפנים משורת הדין.

5. למול העותר, טוען המשיב כי החלטתו סבירה וכי לא מתקיימים הטעמים המצדיקים התערבות בה. לגישת המשיב, היעדרויות העותר מעבודות השירות התרחשו עוד לפני שנחשף מצבה הרפואי של בתו. הובהר, כי גם

לאחר שנטען לקיומן של נסיבות משפחתיות-רפואיות, הממונה על עבודות השירות התחשב בהן, ערך לעותר חמש שיחות ברור, במהלכן ניתנו לו הזדמנויות חוזרות ונשנות לחדול מהיעדרויותיו, אולם הוא לא השכיל לנצלן. המשיב סבור כי המכתב שהוצג מטעם בתו של העותר אינו מחדש עובדה שלא הייתה ידועה, או שלא הובאה בחשבון במועדים שקדמו לו.

דין והכרעה

6. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים, בהחלטת המשיב ובמסמכים שהוגשו לעיוני ולאחר שבחנתי את מכלול נסיבות העניין - שוכנעתי כי יש לדחות את העתירה. ואפרט.
7. בעת הפעלת ביקורת שיפוטית על החלטות המשיב, אין בית המשפט מחליף את שיקול דעתו של המשיב בשיקול דעתו שלו, למעט במקרים חריגים, בהם נחזה כי נפל פגם בשיקול הדעת המנהלי, כחוסר תום לב, שרירות, התעלמות משיקולים ראויים, התבססות על שיקולים בלתי רלוונטיים והיעדר איזון ראוי בין השיקולים השונים (ר' רע"ב 2416/05 פלוני ז"ל נ' שירות בתי הסוהר (16.8.2007); רע"ב 8326/16 וידובסקי נ' שירות בתי הסוהר (1.1.2017); רע"ב 509/15 נחושטן נ' שירות בתי הסוהר (12.4.2015); רע"ב 4601/97 אנטקלי נ' שירות בתי הסוהר (17.9.97); רע"ב 8858/15 סיבוני נ' שירות בתי הסוהר (3.8.01)).
8. עובד שירות אינו יכול להיעדר מעבודות השירות שהושתו עליו, למעט אם היעדרותו אושרה על ידי הממונה או המפקח על עבודות השירות, או מסיבות רפואיות שנתמכו באישור רופא (ר' סעיף 51ז(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1987 (להלן: "החוק"); רע"ב 10509/06 פרידמן נ' שירות בתי הסוהר (4.2.07)). עובד שירות מחויב למסור הודעה למפקח על כל הפסקה בעבודתו או על כל היעדרות ממנה, בלא שיהיו (ר' תקנה 5 לתקנות העונשין (נשיאת מאסר בעבודות שירות), תשע"ב-2011 (להלן: "התקנות"). בנוסף, הממונה, רכז עבודות השירות או המפקח, רשאים לאשר לעובד שירות להיעדר מעבודת שירות במקרים מסוימים, כגון בימי אבל, לרגל שביתה, הפסקת עבודה, או בימים בהם היקף ההעסקה נמוך מ-6 שעות עבודה עובד שירות (ר' תקנה 10 לתקנות). במקרה שבו נעדר עובד מעבודות השירות, ללא אישור כנדרש, מוסמך המשיב להורות על הפסקת ריצוי העונש בדרך של עבודות שירות (ר' הוראת סעיף 51ט לחוק).
9. במקרה הנדון, התרשמתי כי החלטת המשיב התבססה על שיקולים ענייניים וכי החלטתו נטועה היטב בתוך מתחם הסבירות. על העותר היה לרצות 117 ימים בעבודות שירות, מתוכם הוא ריצה 10 ימים בלבד ונעדר במשך 54 ימים במצטבר - ללא אישור וללא הודעה מראש. זאת, במובחן מ-18 ימי המחלה שבהם נעדר. לעותר נערכו חמש שיחות ברור וניתנו לו הזדמנויות חוזרות ונשנות לתקן את התנהלותו, אולם הוא הוסיף להיעדר ואף נמנע מלהגיע לחלק משיחות הבירור שנקבעו מבעוד מועד.
10. לא נעלמו מעיני מצבה הרפואי הקשה שאליו נקלעה בתו של העותר, הקשיים המשפחתיים שהועלו בעתירה והעובדה כי העותר טרם ריצה עונש מאסר במתקן כליאה. עם זאת, אף אם אבקש להתחשב בנסיבות משמעותיות אלו, אינני סבור שדי בהן, כשלעצמן, כדי להצדיק התערבות בהחלטת המשיב. מקובלת עליי עמדת ב"כ המשיב, לפיה ננקטה כנגד העותר גישה מתמשכת המתחשבת במצבו המשפחתי, בבחינת לפנים משורת הדין, אולם העותר לא השכיל לאחוז ביד שהושטה כלפיו. לא בכדי נערכו לעותר חמש שיחות אזהרה, במסגרתן ניתנו לו מספר הזדמנויות לרצות את עונשו כנדרש. לא זו בלבד שהעותר לא עשה כן, אלא הוסיף

להיעדר מעבודות השירות לפרקי זמן ממושכים, אף ללא מתן הודעה בדבר היעדרותו. העותר השמיע הבטחות ברורות, כשם שהוא משמיע כעת, וביקש הזדמנויות נוספות שניתנו לו, אך הוא שב וחזר על אותו מחדל ודבר לא השתנה. את ההצעה שהעלתה בתו במכתב שכתבה, לפיה נוכחות אביה תדרש אך בערבים, ניתן היה לממש קודם לן, כטענת המשיב ואין לו לעותר אלא להלין על עצמו משלא עשה כן. בנסיבות אלו, לא התרשמתי כי דווקא כעת, העותר ישנה מאורחותיו ויהלך זהיר זהיר על בהונותיו לשם סיום ריצוי עבודות השירות.

11. שוכנעתי, אפוא, כי לא נפל פגם מנהלי בהחלטתו הסבירה של המשיב והעתירה נדחית בזאת.

העותר יתייצב לתחילת ריצוי עונשו ביום 3/10/18 עד השעה 14:00.

ניתן היום, ד' תשרי תשע"ט, 13 ספטמבר 2018, בהעדר הצדדים.